

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **R. K.**, zast. Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem, Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 7. 2008, č. j. 3 Cad 36/2007 – 17,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, advokátce, **se přizná vá** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 27. 9. 2006, č. X, přiznala žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žalobkyni starobní důchod od 1. 6. 2005 podle ustanovení § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění v platném znění a podle čl. 15 Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení č. 29/2003 Sb. m. s. (dále též jen Smlouva) ve výši 170 Kč měsíčně. V odůvodnění rozhodnutí je uvedeno, že výše důchodu se skládá ze základní výměry a procentní výměry. Procentní výměra se stanovila procentní sazbou z výpočtového základu, který činil 6222 Kč, přičemž jeho výše

odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu ve výši 6222 Kč za roky 1986 až 2004. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 42 roků pojištění činila 63 % výpočtového základu, tj. 3920 Kč měsíčně. Zvýšení procentní výměry za 122 dnů pojištění získaných po vzniku nároku na důchod činí 1,50 % výpočtového základu, což je 94 Kč měsíčně. Výše procentní výměry tak činí 4014 Kč měsíčně. Procentní výměra důchodu vypočteného podle zákona č. 100/1988 Sb. činí 3834 Kč měsíčně, takže náleží 4014 Kč měsíčně (vypočtených podle zák. č. 155/1995 Sb.). V odůvodnění rozhodnutí je dále uvedeno, že nárok na starobní důchod žalobkyni vznikl pouze s přihlédnutím k ukrajinským dobám pojištění. Podle čl. 5 Smlouvy se procentní a základní výměra stanoví v částce odpovídající poměru délky dob pojištění získaných podle českých právních předpisů k celkové době pojištění získané v obou smluvních státech. Procentní výměra důchodu tedy byla stanovena podle vzorce $4014 \times \frac{488}{15579} = 126$ Kč/měsíčně. Základní výměra v plné výši činí 1400 Kč/měsíčně. Základní výměra tedy byla stanovena podle vzorce $1400 \times \frac{488}{15579} = 44$ Kč/měsíčně. Vzhledem k tomu, že žalobkyně měla k 1. 4. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny, považují se dle čl. 39 Smlouvy doby pojištění získané k tomuto datu podle právních předpisů České republiky za doby pojištění Ukrajiny.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím žalované žalobu, v níž požádala o jeho přešetření a uvedla, že mimo jiné nerozumí větě „a polském důchodovém pojištění", když v Polsku nikdy nepracovala, pracovala pouze na Ukrajině a v České republice.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 7. 2008, č. j. 3 Cad 36/2007 – 16, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu dávkového spisu a přihlédl k vyjádření žalované. Konstatoval, že žalobkyně nezpochybnila dobu, kterou získala v důchodovém systému ČR, ani dobu, kterou získala v důchodovém systému Ukrajiny. Nezpochybnila, že získala celkem 42 roků pojištění v obou systémech důchodového pojištění, ani to, že 122 dnů důchodového pojištění získala po vzniku nároku na důchod. Nezpochybnila ani výši procentní výměry starobního důchodu a tedy ani způsob jeho výpočtu podle Smlouvy uzavřené mezi ČR a Ukrajinou o sociálním zabezpečení. Stejně tak nezpochybnila ani výši základní výměry starobního důchodu a jeho výpočtu. Nesouhlasila pouze se způsobem hodnocení dob pojištění získaných na území České republiky.

Městský soud se tedy zabýval pouze skutečností, zda žalovaná postupovala řádně podle § 61 zákona č. 155/1995 Sb., a Smlouvy, zejména jejích čl. 15 a 39. Konstatoval, že Smlouva v čl. 15 stanoví, že pokud nárok na důchod podle právních předpisů smluvní strany může vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pak instituce první smluvní strany vypočte výši důchodu, který by náležel, kdyby všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle jejich právních předpisů. Na základě takto vypočtené výše důchodu stanoví skutečnou výši dílčího důchodu určeného k výplatě podle poměru

dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran. Toto žalovaná ve svém rozhodnutí ze dne 27. 9. 2006 učinila, neboť v systému důchodového pojištění Ukrajiny získala žalobkyně celkem 15 091 dnů, v systému důchodového pojištění České republiky 488 dnů, celkem tedy v obou systémech důchodového pojištění 15 579 dnů. Smlouva podle svého čl. 39 nezakládá žádné nároky na dávky za dobu před jejím vstupem v platnost. Doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této Smlouvy v platnost jsou považované za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu nebo naposledy před tímto dnem trvalý pobyt. Žalobkyně měla do 31. 3. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny. Doby pojištění získané k tomuto datu jsou proto doby pojištění ze systému důchodového pojištění Ukrajiny podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy.

K námitce žalobkyně, v níž uvedla, že na území Polska nepracovala a nezískala tedy v systému této země žádnou dobu pojištění, městský soud uvedl, že v napadeném rozhodnutí žalované bylo správně konstatováno, že v Českém důchodovém pojištění získala žalobkyně 488 dnů a v ukrajinském důchodovém pojištění 15 091 dnů. Městský soud dospěl k závěru, že po sečtení obou těchto dob pojištění došlo při vyhotovení napadeného usnesení ke zřejmé chybě v psaní, neboť v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalované bylo uvedeno, že v českém a polském důchodovém pojištění bylo zhodnoceno celkem 15 579 dnů. Slovo „polském" bylo opraveno na „ukrajinském". Jednalo se tedy o zřejmou nesprávnost, kterou bylo možné opravit podle § 70 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, aniž by muselo být vydáváno opravné rozhodnutí. Městský soud uzavřel, že v napadeném rozhodnutí žalované neshledal žádné nezákonnosti.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka") osobně dne 18. 12. 2008 na podatelně Městského soudu v Praze kasační stížnost, v níž vyjádřila nesouhlas s tím, že jí odpracované roky v ČR od 1. 1. 1994 do 31. 7. 2004 byly započteny do ukrajinského pojištění, přestože na Ukrajině v této době nepracovala. Na Ukrajině odpracovala 32 roků, 1 měsíc a 8 dnů a pobírá odsud důchod od 12. 8. 1998. Poukázala na skutečnost, že trvalý pobyt získala až dne 29. 3. 2004, přičemž dříve jej s ohledem na českou právní úpravu udělování pobytu získat nemohla. Vyslovila přesvědčení, že splňuje podmínky nároku na starobní důchod z českého důchodového systému při započtení všech dob a výdělků zde odpracovaných. Z finančních důvodů požádala o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 20. 2. 2009, č. j. 3 Cad 36/2007 – 52, stěžovatelce ustanovil pro řízení o kasační stížnosti zástupkyni Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátku.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 5. 2009 podané prostřednictvím ustanovené zástupkyně, stěžovatelka uvedla, že kasační stížnost podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Poukázala na skutečnost, že na území ČR prokazatelně pracovala od 1. 1. 1994 do 31. 7. 1994 (správně do 31. 7. 2004 pozn. soudu). Po celou dobu zde také řádně platila veškerá

pojištění. Není její vinou, že nemohla trvalý pobyt na území ČR získat dříve než po 8 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Stejně tak není její vinou, že Smlouva vstoupila v platnost až v dubnu 2003 s tím, že m. j. nezakládá nároky na dávky za dobu před jejím vstupem v platnost, a že doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této Smlouvy v platnost jsou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu trvalý pobyt. Znamená to, že doby pojištění, které stěžovatelka prokazatelně získala na území ČR a za něž odvedla do českého důchodového systému příslušné pojištění, jsou s ohledem na tvrdost Smlouvy započteny do ukrajinského důchodového pojištění, aniž by stěžovatelka po tuto dobu na území Ukrajiny pracovala a hradila zde pojištění. V systému ukrajinského důchodového pojištění však není stěžovatelce zohledněna výše řádně placeného pojištění stěžovatelkou na území ČR, neboť, byť i za roky odpracované na území ČR pobírá na Ukrajině starobní důchod, dostává za každý odpracovaný rok na území ČR částku mírně převyšující 1 hřivnu (v srpnu 2008 byla 1 ukrajinská hřivna cca 3,60 Kč). Není tak zohledněn nepoměr stěžovatelkou zaplaceného pojištění na území ČR do 31. 3. 2003 (den, kdy Smlouva vstoupila v platnost) a výplatou pojištění za dobu zaměstnání stěžovatelky na území ČR, která se podle Smlouvy započítává do ukrajinského důchodového pojištění. Stěžovatelka poukázala také na skutečnost, že byť jí od ledna 2009 byl navýšen starobní důchod na částku 220 Kč měsíčně, tato částka spolu s částkou starobního důchodu z ukrajinského důchodového pojištění nedosahuje ani výše životního minima a nepokrývá základní životní potřeby stěžovatelky. S ohledem na výše uvedené navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněného důvodu kasační stížnosti odchýlit. Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že není důvodná.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatelka podala z důvodu uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně

vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Předně je třeba uvést, že z textu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelka především nesouhlasí s výší, ve které jí byl přiznán český starobní důchod. Výši přiznaného (dílčího) starobního důchodu totiž považuje za nedostatečnou především vzhledem k výdělkům, z nichž za více než 10 let zaměstnání v České republice odvedla do důchodového systému této smluvní strany příslušné pojištění.

Nejvyšší správní soud vyšel při posouzení věci z následujících skutečností:

Z dávkového spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 20. 6. 2005 požádala o přiznání starobního důchodu od 1. 6. 2005 ze systému důchodového pojištění ČR. V žádosti uvedla, že na území České republiky pracovala od 1. 1. 1994 do 28. 2. 1994 ve Všeobecné fakultní nemocnici P. 2, od 1. 3. 2003 do 31. 7. 2004 u společnosti D. s. r. o., od 22. 11. 2004 do 31. 5. 2005 byla vedena v evidenci Úřadu práce P. 2. Kromě těchto dob měla žalovaná ve výpisu do pojištění z vlastní evidence ověřeno, že stěžovatelka byla v systému českého důchodového pojištění pojištěna od 14. 3. 1994 do 31. 12. 1995 v rozsahu 658 dnů od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1998 v rozsahu 1090 dnů, od 1. 1. 1999 do 31. 12. 1999 v rozsahu 357 dnů, od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2000 v rozsahu 344 dnů, od 1. 1. 2001 do 31. 12. 2001 v rozsahu 316 dnů a od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2002 v rozsahu 330 dnů pojištění, takže celková evidovaná doba pojištění činila 3104 dnů (viz výpis dob pojištění aprobovaný žalovanou 5. 1. 2005). Tomuto výpisu koresponduje potvrzení o zaměstnání vydané Všeobecnou fakultní nemocnicí v P. se sídlem P. 2, U N. 2 ze dne 12. 12. 2002, podle něhož stěžovatelka pracovala v této instituci v období od 14. 3. 1994 do 31. 12. 2002 jako zubní laborant.

Stěžovatelka dále uvedla, že od 12. 8. 1997 pobírá důchod z Ukrajiny. Z potvrzení nositele důchodového pojištění Ukrajiny vyplývá, že stěžovatelce v tomto systému důchodového pojištění byla zohledněna doba od 1. 9. 1960 do 31. 3. 2003 (tedy včetně dob pojištění získaných v České republice). Z osobního listu důchodového pojištění stěžovatelky ze dne 5. 9. 2006, vypracovaného žalovanou, vyplývá, že dobu od 1. 1. 1994 do 28. 2. 1994 má stěžovatelka zohledněnu jako dobu zaměstnání na Ukrajině v délce 59 dnů, od 14. 3. 1994 do 31. 12. 1995 rovněž jako dobu zaměstnání na Ukrajině o délce 658 dnů a dobu od 1. 1. 1996 (od účinnosti zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění) do 31. 3. 2003 má zohledněnu rovněž jako ukrajinskou dobu pojištění (dříve zaměstnání) v délce 2647 dnů. Podle uvedeného osobního listu důchodového pojištění má stěžovatelka v systému důchodového pojištění České republiky zohledněnu dobu od 1. 4. 2003 do 31. 12. 2003 (275 dnů) a od 1. 1. 2004 do 31. 7. 2004 (213 dnů). Dobu od 22. 1. 2004 do 31. 12. 2004

(40 dnů) a od 1. 1. 2005 do 21. 5. 2005 (141 dnů) má stěžovatelka zohledněnu jako vyloučenou dobu, neboť byla evidovaná jako nezaměstnaná osoba na úřadu práce. V systému důchodového pojištění Ukrajiny získala stěžovatelka 15 091 dnů, v systému důchodového pojištění ČR získala od 1. 4. 2003 celkem 488 dnů pojištění. V obou systémech důchodového pojištění tak stěžovatelka získala celkem 15 579 dnů. Skutečnost, že ke dni 1. 4. 2003 měla trvalý pobyt na území Ukrajiny, stěžovatelka nijak nezpochybňuje, v kasační stížnosti pouze poukazuje na skutečnost, že není její vinou, že nemohla trvalý pobyt na území ČR získat dříve, než až po 8 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Ve správním spise je založeno potvrzení o zaměstnání vystavené dne 1. 8. 2004 společností D. spol. s r.o., ve kterém je jako trvalá adresa stěžovatelky uvedena adresa: Č., ul. 50 l., Ukrajina. Nejvyšší správní soud vzal proto za prokázané a mezi účastníky nesporné, že stěžovatelka měla ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na území Ukrajiny, byť se fakticky již několik let zdržovala a pracovala na území České republiky. Trvalý pobyt v České republice jí byl přiznán až ode dne 29. 3. 2004.

Žalovaná, jak již bylo uvedeno výše, v posuzovaném případě aplikovala ustanovení § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění a čl. 15 a čl. 39 odst. 4 Smlouvy, která na základě svého článku 41 vstoupila v platnost dne 1. 4. 2003.

Podle § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2009, tedy i v době vydání napadeného rozhodnutí žalované, má pojištěnec nárok na starobní důchod ,jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen "důchodový věk").

V případě stěžovatelky však při přiznání jejího starobního důchodu nemohlo být postupováno jen podle citovaného ustanovení, ale též podle již zmíněné Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení, neboť podle jejího článku 2 se tato smlouva vztahuje též na poskytování peněžitých dávek, podle právních předpisů České republiky (mimo jiné) dávek ve stáří, podle právních předpisů Ukrajiny starobního důchodu.

Podle čl. 3 se personálně vztahuje na a) občany smluvních stran, kteří podléhají nebo podléhali právním předpisům jedné nebo obou smluvních stran. V oddílu druhém uvedené Smlouvy jsou upraveny důchody invalidní, starobní a pozůstalostní v článcích 13 až 18. Podle článku 13 Smlouvy, jsou-li podle právních předpisů jedné smluvní strany splněny podmínky nároku na důchod i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, stanoví příslušná instituce prvé smluvní strany důchod výlučně na základě dob pojištění získaných podle jejích právních předpisů. Podle článku 15 Smlouvy, *...pokud nárok na důchod podle právních předpisů smluvní strany může vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany, pak instituce první smluvní strany: a) vypočte výši důchodu, který by náležel, kdyby všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle jejích právních předpisů b) na základě výše vypočtené podle písmene a/ tohoto článku poté stanoví skutečnou výši dílčího důchodu určeného k výplatě podle poměru dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění*

získané podle právních předpisů obou smluvních stran.

Pro posouzení věci je významný též článek 39 Smlouvy, patřící do části V – ustanovení přechodná a závěrečná. Podle odstavce 1 tohoto článku *tato smlouva nezakládá žádné nároky na dávky za dobu před jejím vstupem v platnost.* Podle druhého odstavce se *tato smlouva vztahuje také na pojistné případy, které nastaly před jejím vstupem v platnost s výjimkou případů zakládajících nárok na jednorázová plnění.* Podle třetího odstavce téže Smlouvy *pro stanovení nároků na dávky podle této smlouvy se přihlédne také k dobám pojištění, které byly získány před vstupem této smlouvy v platnost.*

Článek 39 odst. 4 Smlouvy pak stanoví, že *doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této smlouvy v platnost budou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na jejímž území měl občan k uvedenému datu, nebo naposledy před tímto dnem, trvalý pobyt.*

Naposledy uvedený článek Smlouvy je přechodným ustanovením, jež má zajistit kontinuitu s předchozím smluvním instrumentem, který se uplatňoval ve vztazích sociálního zabezpečení s Ukrajinou. Toto ustanovení zachovává v podstatě pro doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu Smlouvy v platnost tzv. teritoriální princip své předchůdkyně, tj. Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení (publikována pod č. 116/1960 Sb.), podle níž (srov. čl. 4 odst. 1 Dohody): „*Při přiznávání důchodů a jiných dávek se plně započítává doba zaměstnání na území obou smluvních stran, včetně doby zaměstnání opravňující k přiznání důchodů za výhodnějších podmínek a ve vyšší výměře* (jde především o dávky ze zvýhodněné pracovní kategorie – poznámka soudu). *Přitom orgány sociálního zabezpečení započítávají dobu zaměstnání, jakož i dobu jiné jemu na roveň postavené činnosti jak ve svém, tak i ve druhém státě bez ohledu na to, jaká část požadované doby zaměstnání připadá na práci v každém z těchto států.*“

Pro posuzovanou věc je podstatné, že stěžovatelka od 12. 8. 1997 pobírá starobní důchod od ukrajinské smluvní strany, přičemž nárok na důchod podle právních předpisů české smluvní strany jí mohl vzniknout pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhé smluvní strany (na území ČR nezískala potřebnou dobu pojištění nejméně 25 let ve smyslu ustanovení § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění), takže žalovaná právem na její případ aplikovala čl. 15 Smlouvy a dílčí starobní důchod stěžovatelky vypočetla v souladu s ním tak, že nejdříve vypočetla výši důchodu, který by náležel, kdyby všechny doby pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran byly získány podle jejích právních předpisů a na základě výše takto vypočtené pak stanovila skutečnou výši dílčího důchodu určeného k výplatě podle poměru dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran. Především však žalovaná vycházela z předpokladu, který je zakotven v přechodném ustanovení čl. 39 odst. 4, totiž že doby pojištění získané podle právních předpisů smluvních stran jejich občany ke dni vstupu této Smlouvy v platnost jsou považovány za doby pojištění té smluvní strany, na

jejímž území měla stěžovatelka k uvedenému datu, tj. 1. 4. 2003 trvalý pobyt. Ten měla stěžovatelka na Ukrajině, což žádný z účastníků nezpochybňuje.

Je tudíž zřejmé, že ke zhodnocení doby pojištění, kterou žalobkyně získala na území České republiky před vstupem Smlouvy v platnost, není příslušný český nositel pojištění. Se zřetelem k tomu, že stěžovatelka měla ke dni 1. 4. 2003 trvalý pobyt na Ukrajině, jsou veškeré doby pojištění získané před tímto datem podle českých právních předpisů považovány za ukrajinské doby pojištění. Článek 15 Smlouvy (spolu s čl. 13, 14 a 16) zaručuje jeden ze základních koordinačních principů mezinárodních smluv, a to princip sčítání dob pojištění, bez jehož realizace by bylo uzavírání mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení bezpředmětné. Všechny doby pojištění získané stěžovatelkou byly tedy bez ohledu na to, zda byly získány na Ukrajině či v České republice, považovány za doby ukrajinské. Doby započtené podle čl. 39 odst. 4 Smlouvy mají tak význam nejen pro vznik nároku na důchod, ale i pro jeho výši (pro stanovení procentní sazby výpočtového základu podle § 33 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). Starobní důchod tak byl stěžovatelce vyměřen po právu pouze jako dílčí český důchod.

Se stěžovatelkou lze souhlasit v tom, že výše českého starobního důchodu, který jí byl vyměřen, je nízká. Tato skutečnost však není ovlivněna tím, že by jí nebyla zhodnocena veškerá doba zaměstnání. Z osobního listu důchodového pojištění stěžovatelky totiž vyplývá, že období od 1. 1. 1994 do 31. 3. 2004 bylo stěžovatelce zhodnoceno jako ukrajinská doba zaměstnání, resp. pojištění. Pokud jde o stanovení průměrného výdělku, je významný čl. 18 Smlouvy, podle něhož pro výpočet důchodu instituce každé ze smluvních stran stanoví průměrný výdělek nebo vyměřovací základ pouze za doby pojištění získané v souladu s jejími právními předpisy. Podle čl. 7 Správního ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Ukrajinou o sociálním zabezpečení, při provádění článku 18 Smlouvy nepřihlíží instituce smluvní strany k výdělkům získaným v době, kdy osoba podléhala právním předpisům druhé smluvní strany, a uvedená doba se pro stanovení průměrného výdělku nebo vyměřovacího základu vylučuje. Žalovaná v projednávané věci podle uvedeného článku Správního ujednání postupovala, když k výdělkům získaným stěžovatelkou v době, kdy podléhala právním předpisům druhé smluvní strany (byť dosaženým na území České republiky) nepřihlížela a uvedenou dobu pro stanovení vyměřovacího základu pro výpočet důchodu vyloučila, jak vyplývá z přiloženého dokladu o výpočtu důchodu a osobního listu důchodového pojištění.

Byť stěžovatelka v kasační stížnosti nevznáší žádné konkrétní námitky proti způsobu výpočtu starobního důchodu (pouze obecně tvrdí, že důchod je velmi nízký), uvádí Nejvyšší správní soud, že ve způsobu výpočtu starobního důchodu neshledal pochybení žalované. Kromě ukrajinských dob pojištění získala stěžovatelka v době od 1. 4. 2003 do 21. 5. 2005 také další dobu pojištění celkem 488 dnů (včetně doby pojištění 122 dnů po vzniku nároku na starobní důchod) a dosáhla vyměřovacího základu ve výši 198 899 Kč. Z něho bylo pak vycházeno při výpočtu procentní výměry starobního (dílčího) důchodu (§ 16 zákona č. 155/1995 Sb.). Výpočtový základ byl pak zjištění částkou 6222 Kč měsíčně, přičemž jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 6222 Kč

měsíčně za roky 1986 – 2004 (doba, kdy stěžovatelka podléhala právním předpisům Ukrajiny byla pro výpočet vyloučena a k výdělkům takto získaným nebylo přihlíženo). Výše procentní výměry důchodu činila pak za 42 roků pojištění 63 % výpočtového základu a výše procentní výměry dílčího starobního důchodu pak 126 Kč měsíčně. Základní výměra ve výši 1400 Kč byla „podílčena“ stejným způsobem jako procentní výměra, tedy v poměru dob pojištění získaných podle právních předpisů první smluvní strany k celkové době pojištění získané podle právních předpisů obou smluvních stran; činila tudíž 44 Kč měsíčně.

Pro zjišťování výpočtového základu, ze kterého se vypočítává procentní výměra starobního důchodu, se tedy vycházelo ze zákona č. 155/1995 Sb. a nikoliv ze zákona č. 100/1988 Sb. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že žalovaná postupovala v souladu s ustanovením § 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. a provedla výpočet starobního důchodu podle obou těchto zákonů, přičemž zjistila, že procentní výměra starobního důchodu stanovená podle zákona č. 155/1995 Sb., je vyšší (4014 Kč) než procentní výměra vypočtená podle zákona č. 155/1995 Sb. (3834 Kč). V odůvodnění rozhodnutí žalovaná dále sdělila, že stěžovatelce náleží vyšší výměra, což je 4014 Kč měsíčně. Se zřetelem k tomu, že stěžovatelka žádné námitky ani proti tomuto srovnávacímu výpočtu starobního důchodu nevznášela, považuje Nejvyšší správní soud výše uvedený závěr za dostačující vysvětlení pro úvahu o správnosti výše starobního důchodu.

Stěžovatelka v kasační stížnosti dále poukázala na skutečnost, že za roky odpracované na území ČR pobírá na Ukrajině starobní důchod, avšak dostává za každý jeden odpracovaný rok na území ČR částku mírně převyšující 1 hřivnu, přičemž v srpnu 2008 byla 1 ukrajinská hřivna cca 3,60 Kč). Není tak zohledněn nepoměr stěžovatelkou zaplaceného pojištění na území ČR do 31. 3. 2003 (den, kdy Smlouva vstoupila v platnost) a výplatou důchodu za dobu zaměstnání stěžovatelky na území ČR, která se podle Smlouvy započítává do ukrajinského důchodového pojištění. Stěžovatelka dále uvedla, že byť ji od ledna 2009 byl navýšen starobní důchod na částku 220 Kč měsíčně, tato částka spolu s částkou starobního důchodu z ukrajinského důchodového pojištění nedosahuje ani výše životního minima a nepokrývá základní životní potřeby stěžovatelky.

K uvedené argumentaci stěžovatelky Nejvyšší správní soud konstatuje, že výše českého starobního důchodu, který byl stěžovatelce vyměřen je skutečně velice nízká a stěžovatelce je třeba přisvědčit v tom, že pojistné, které zaplatila na území ČR do 31. 3. 2003 se ve výši dílčího starobního důchodu, jež jí byl vyměřen, neodrazilo. To je však, jak již bylo zdůvodněno výše, v souladu s čl. 39 odst. 4 Smlouvy. Nezbývá tak než konstatovat, že věc byla ze strany žalované i krajského soudu posouzena správně. Zmíněná právní úprava se z tohoto pohledu (srovnání) může jevit jako tvrdost, vyskytující se při provádění sociálního zabezpečení, kterou zákonodárce zřejmě nepředvídal. Odstraňovat tvrdosti vyskytující se při provádění sociálního zabezpečení je svěřeno ve smyslu § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. ministru práce a sociálních věci, který může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v postupu žalované ani Městského soudu v Praze neshledal pochybení a konstatuje, že rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadami ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Kasační stížnost tedy nepovažuje za důvodnou a proto jí podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti proti napadenému rozsudku městského soudu byla stěžovatelce usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 2. 2009, č. j. 3 Cad 36/2007 – 52, ustanovena zástupkyně JUDr. Dagmar Rezková Dřímalová, advokátka, přičemž její hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát, jak vyplývá z ustanovení § 120 a § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni stěžovatelky odměnu za tři úkony právní služby, tj. první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení (do tohoto úkonu právní služby zdejší soud zahrnul rovněž studium spisu dne 2. 3. 2009 a poradu se stěžovatelkou dne 9. 3. 2009), písemné podání soudu ve věci samé (doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 5. 2009) a další poradu s klientem přesahující jednu hodinu (podle záznamu předloženého zástupkyní stěžovatelky se tato porada uskutečnila dne 27. 4. 2009 v době od 14:50 do 16:05 hod), podle § 11 odst. 1 písm. b), c) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif"). Za výše uveden úkony tak náleží zástupkyni stěžovatelky odměna ve výši 3 x 500 Kč podle § 7 a § 9 odst. 2 advokátního tarifu (sazba mimosmluvní odměny činí ve věcech důchodového pojištění pouze částku 1000 Kč, takže odměna za úkon činí 500 Kč), a dále režijní paušál ve výši 3 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 2400 Kč. Zástupkyně stěžovatelky v přípise ze dne 23. 6. 2009 uvedla, že není plátkyní daně z přidané hodnoty, a proto se její odměna nezvyšuje o částku odpovídající této dani. Zástupkyni stěžovatelky tak bude vyplacena částka ve výši 2400 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu